

# CRACOVIA URBS EUROPAEA



## KONFEDERACJA NA RZECZ PRZYSZŁOŚCI KRAKOWA

ul. Oleandry 2, 30-063 Kraków, tel/fax. (12) 427 22 52

Kraków, 5 maja 2014 r.

### BIURO PLANOWANIA PRZESTRZENNEGO URZĘDU MIASTA KRAKOWA

ul. Józefa Sarego 4, 31-047 Kraków

Szanowni Państwo,

Dotyczy: wyłożenia do publicznego wglądu projektu zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Krakowa (ponowne wyłożenie do publicznego wglądu w dniach od 4 marca do 14 kwietnia 2014 r.).

Konfederacja CUE wnosi następujące uwagi do projektu zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Krakowa (wszystkie poniższe stwierdzenia i uwagi są naszą opinią w tej sprawie):

#### **I. Uwagi ogólne**

1. Nasze zastrzeżenia budzi wyjaśnienie co do sposobu zastosowania wniosków, złożonych w 2008 r. przez CUE w związku z ogłoszeniem o przystąpieniu do sporządzania studium. Przypominamy, że całość wniosku została – zgodnie z Załącznikiem do Zarządzenia Nr 1885/2009 Prezydenta Miasta Krakowa z dnia 28 sierpnia 2009 r. - uwzględniona bez żadnych dodatkowych adnotacji, spotykanych często przy innych wnioskach. Wnioski określono: „Uwzględniono” - bez żadnych zastrzeżeń. Wobec innych wnioskodawców pojawiały się sformułowanie „Nieuwzględniono” lub „Częściowo uwzględniono”, bądź inne. Dlatego nadal nie rozumiemy, czy Urząd, sporządzający stosowny dokument w trybie przepisów ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym może obwieścić uwzględnienie wniosków (dorozumiane: w całości i bez zastrzeżeń), następnie część z nich zastosować, zaś innej części nie stosować? Na wszelki wypadek podtrzymujemy i powtórnie wnosimy uwagę, zgłoszoną w tym zakresie na wstępie pisma z daty 2013-08-17 (tj. uwagi w związku z wyłożeniem studium w ub. roku).

Wobec sformułowania Zarządzenia nr 221/2014 Prezydenta miasta Krakowa z dnia 31.01.2014 r. , zał. nr 8, poz 8061, przypisy nr jw.: [...]został sporządzony projekt zmiany studium, który wyłożono do publicznego wglądu i do którego można było składać uwagi. Rozpatrzenie wniosków do studium na wstępnym etapie prac nie mogło być, więc ostatecznym rozstrzygnięciem[...]” , z ostrożności, wnosimy w trybie składania uwag i jako uwagi do wyłożonego projektu studium - całość wniosków, złożonych w 2008 r. Urząd Miasta posiada je niewątpliwie w swoim archiwum w postaci drukowanej; na wszelki wypadek przesyłamy je ponownie w załączeniu, wskazujemy też nasze strony internetowe, gdzie wnioski CUE z 2008 r. są publikowane in extenso (w formacie pdf):

<http://www.cracoviaurbseuropaea.org/html/komunikaty.html>, poz. 7

lub:

<http://www.cue.org.pl>, zakładka Komunikaty, poz. 7.

Podajemy adresy poszczególnych części wniosków:

[http://www.cracoviaurbseuropaea.org/07.1.\\_Studium\\_pismo\\_przewodnie.pdf](http://www.cracoviaurbseuropaea.org/07.1._Studium_pismo_przewodnie.pdf)

[http://www.cracoviaurbseuropaea.org/07.2.\\_Studium\\_wnioski\\_dot.\\_przyrody.pdf](http://www.cracoviaurbseuropaea.org/07.2._Studium_wnioski_dot._przyrody.pdf)

[http://www.cracoviaurbseuropaea.org/07.3.\\_Studium\\_wnioski\\_dot.\\_zabytkow.pdf](http://www.cracoviaurbseuropaea.org/07.3._Studium_wnioski_dot._zabytkow.pdf)

[http://www.cracoviaurbseuropaea.org/07.3.a.\\_Studium\\_aneks\\_dot.\\_Twierdzy\\_Krakow.pdf](http://www.cracoviaurbseuropaea.org/07.3.a._Studium_aneks_dot._Twierdzy_Krakow.pdf)

[http://www.cracoviaurbseuropaea.org/07.4.\\_Studium\\_wnioski\\_dot.\\_komunikacji.pdf](http://www.cracoviaurbseuropaea.org/07.4._Studium_wnioski_dot._komunikacji.pdf)

2. Kraków potrzebuje rozwoju pod względem jakości poziomu życia mieszkańców. Naszym zdaniem wprowadzanie zbyt wysokiej zabudowy (wskazaliśmy problem w uprzednio złożonych uwagach), uszczuplanie zieleni i walorów krajobrazowych obniży tę jakość. Z nadmierną wysokością wiąże się problem przewietrzania miasta, obudowywania i zasłaniania zielonych wzgórz (dotychczas, przez całe wieki kształtujących indywidualny krajobraz i sylwetę Krakowa) oraz przesłaniania widoków charakterystycznych składników historycznej przestrzeni miasta. Dotyczy to szczególnie relacji wzgórz krakowskich z Wisłą i jej wnętrzem.

Jeśli ową analizą, którą przywołuje Urząd w ostatnim zdaniu punktu „Ad. 3” (sic) jest opracowanie „Możliwości lokalizowania obiektów wysokościowych w aspekcie ochrony panoramy miasta Krakowa – analiza”, oprac. zbior. Kraków 2009, to, naszym zdaniem, nie może ono być wyłączną – ani nawet główną - podstawą do kreowania krajobrazu Krakowa dla przyszłych pokoleń.

Ustosunkowaliśmy się do tego zagadnienia m.in. podczas konferencji publicznej „Jakość krajobrazu i przestrzeni publicznej Krakowa”, jak odbyła się 2010-10-27, z dyskusją m.in. w związku z omawianym opracowaniem. W stanie, jaki znamy z 2010 r., w naszej ocenie opracowanie obejmuje zdecydowanie zbyt wąski zakres zagadnień. Tymczasem malowniczy obszar Krakowa jest wyjątkowo urozmaicony i skomplikowany pod względem różnorodności ukształtowania oraz pokrycia terenu, co, wraz z walorami historycznej i przyrodniczej substancji, stanowi o tożsamości i indywidualności miasta. Kształtowanie krajobrazu Krakowa wymaga więc szerokiej dyskusji, z udziałem tak fachowców jak i społeczeństwa: w Krakowie są specjaliści z wieloletnim doświadczeniem w dziedzinie kształtowania krajobrazu, całe jednostki naukowe w tym temacie się specjalizujące a także istnieją opracowania i analizy, dotyczące zagadnień krajobrazowych (w skali całego miasta oraz poszczególnych problemów czy obszarów).

W tej sytuacji, jako uwagę, ponownie wnosimy o przeanalizowanie naszych uwag, złożonych pismem wspomnianym wyżej, 2013-08-17 (w odpowiedzi na ubiegłoroczne ogłoszenie Prezydenta miasta Krakowa w sprawie wyłożenia do publicznego wglądu projektu zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta

Krakowa) w zakresie, w jakim nie zostały one uwzględnione – uwagi te znajdują się niewątpliwie w aktach Urzędu oraz na stronie internetowej jw., zakładka Komunikaty, poz. 48; adres:

[http://www.cracoviaurbseuropaea.org/48.\\_Studium\\_Krakowa\\_uwagi.pdf](http://www.cracoviaurbseuropaea.org/48._Studium_Krakowa_uwagi.pdf)

## **II. Prosimy przyjąć – w ramach składania uwag do wyłożonego Studium – uwagi i spostrzeżenia w zakresie zagadnień, dotyczących otoczenia Wisły, będące m. in. konsekwencją uprzednich postulatów i wystąpień CUE w tej sprawie, w tym kierowanych do Urzędu.**

Od lat rozwija się społeczne rzecznictwo dla spójnego estetycznie i funkcjonalnie powiązania historycznych granic Krakowa: Opactw OO Benedyktynów w Tyńcu i OO Cystersów w Mogile. Osią krajobrazowej łączności obu obiektów, jest rzeka Wisła wraz z jej śródmiejskimi bulwarami. Kilkanaście lat temu inicjatorzy przyjęli dla określania tego obszaru nazwę Trasa rekreacyjna VIA EUROPEA (mówimy o rekreacji tak duchowej, jak fizycznej). Podkreśla ona europejskie fundamenty polskiej kultury, w tym estetyczne relacje pomiędzy Krakowem a Rzymem.

Pierwsza propozycja dotyczy przewidzenia w Studium ustanowienia Parku Kulturowego VIA EUROPEA, druga propozycja dotyczy ustanowienia Projektu strategicznego Park Kultury VIA EUROPEA.

### **Propozycja 1: Wprowadzenie czwartego parku kulturowego w „Studium uwarunkowań i ...” (do części II 4.5 Studium) - proponujemy Park Kulturowy VIA EUROPEA**

Ochronie winna podlegać tafla rzeki Wisły oraz powiązanie wartości przyrodniczych, gospodarczych i duchowych w charakterystyczną przestrzeń dziedzictwa narodowego - krajobrazowej trasy pomiędzy Tyńcem a Mogiłą. Przenikanie i nawarstwianie się owych wartości stanowi o istocie tożsamości Krakowa jako stolicy polskiej pamięci. Znaczenie i użytkowanie tych walorów również jako trasy rekreacyjnej, wzrasta wraz z potrzebami aktywności fizycznej i kontaktu z wartościami współczesnego społeczeństwa Europy sieci wiedzy i wymiany informacji.

Park Kulturowy VIA EUROPEA powinien obejmować: obszar wokół Klasztoru OO Benedyktynów w Tyńcu, brzegi wiślane na całej prawo- i lewobrzeżnej długości pomiędzy przystanią rzeczną w Tyńcu a Mostem Wandy oraz obszar wokół Klasztoru OO Cystersów w Mogile. Na całym, ok. 24 kilometrowym odcinku Wisły, na niepowtarzalną całość krajobrazu składają się wybitne wartości przyrodnicze, gospodarcze i duchowe.

### **Propozycja 2: Wprowadzenie nowego projektu strategicznego „Park Kultury VIA EUROPEA, w miejsce obecnego ustalenia „Park rzeki Wisły” w części II 4.8 Studium: proponujemy projekt strategiczny Park Kultury VIA EUROPEA**

Celem projektu strategicznego Park Kultury VIA EUROPEA powinna stać się kompleksowa ochrona istniejących wartości oraz przywrócenie utraconych walorów otoczenia Wisły na obszarze pomiędzy Tyńcem a Mogiłą. Rewaloryzacja taka powinna podnieść jakość korzystania przez krakowian z trasy rekreacyjnej wzdłuż Wisły - dla kultury

fizycznej i kultury pamięci. Przywrócenie utraconych i wzbogacenie istniejących wartości przyrodniczych i kulturalnych na długości 24 kilometrów rozwinię źródła formacji pracy solidarnej mieszkańców Krakowa, ułatwi korzystanie z usług społecznych i przedsiębiorczości gospodarki opartej na wiedzy; dzięki temu zaś umocni znaczenie Krakowa jako stolicy polskiej pamięci i tożsamości, podniesie pomyślność mieszkańców z pracy solidarnej - a przez to i atrakcyjność gospodarczą miasta i regionu.

Dla odpowiedniego ujęcia, uzasadnienia i przybliżenia wskazanych tu zagadnień podajemy wybór uwag, zawartych we wnioskach CUE z dn. 2007-11-30 w związku z przystąpieniem do sporządzania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego „Bulwary Wisły”, lecz zawierającego stanowisko CUE – przypominamy - w odniesieniu do całego wnętrza Wisły (od Tyńca do Mogiły):

„[...]1. Krakowski odcinek rzeki Wisły winien być rozpatrywany nie jako lokalny i doraźny problem gminny, ale jako zagadnienie należące do wielkiego dziedzictwa narodowego i światowego (w zakresie kulturowym) oraz systemu korytarzy ekologicznych o ponad europejskim znaczeniu[...]

2. Należy zatem uwzględnić fakt, że w Krakowie Wisła i jej otoczenie to:

- obszar, który zachował w znacznym stopniu charakter rzeki i jej otoczenia o niezwykłych wartościach przyrodniczych,
- fundamentalny element kompozycji przestrzeni miejskiej Krakowa i wyróżnik tożsamości Krakowa, ukształtowany przez przyrodę i człowieka
- przestrzeń w krajobrazie kulturowym, która uwidacznia różnorodne historyczne składniki współczesnego Krakowa i ich indywidualny wyraz. Dzięki temu nadal czytelna jest specyfika urbanistyczna miasta i kształtowana jest samoświadomość jego mieszkańców.

3. [...]należy ująć przestrzeń wnętrza Wisły jako kluczową determinantę jakości życia krakowian w centrum miasta. Wymaga to uwzględnienia uwarunkowań społecznych oraz środowiskowych, w tym szerokiego wachlarza potrzeb mieszkańców, począwszy od roli Wisły w kształtowaniu klimatu i przewietrzaniu centrum miasta po funkcję miejsca kontemplacji i rekreacji.

4. Celem [...] powinno być sformułowanie warunków polityki planowania przestrzennego dla tego obszaru, zapewniających mu:

- uchronienie od zataraty wyjątkowych i istotnych wartości,
- wykluczenie dewastacji i utraty jego szczególnego piękna.

Instrumentem ochrony elementów decydujących o zachowaniu wartości i atrakcyjności terenu stać się powinien:

- [...] - ustanowienie parku kulturowego wnętrza Wisły, zgodnie z ustawą o ochronie zabytków,
- wykorzystanie koncepcji systemu parków rzecznych jako składnika zrównoważonego rozwoju przestrzennego Krakowa. ”

Podtrzymujemy i przypominamy pozostałe uwagi tego wystąpienia, by – co podkreślamy - wobec całego odcinka jw. - rozstrzygnięcia oprzeć na niezależnych analizach krajobrazowych i konserwatorskich, uwzględniających wspomniane wyżej bogactwo naturalne, wartości urbanistyki i architektury Krakowa oraz walory wnętrza krajobrazowego doliny Wisły, z wykorzystaniem opracowań już istniejących, wymagających aktualizacji i syntezy (cytujemy poszczególne fragmenty):

- „Przy sporządzaniu analiz należy pamiętać o wyjątkowych uwarunkowaniach krajobrazowych, na które składają się widoki bliskie (w rejonie bulwarów) i dalekie, sięgające po krawędzie doliny, wyznaczone przez wzniesienia Bramy Krakowskiej, z pasmami Bielania i Sikornika, Krzemionek Podgórskich i Dębnickich, z uwzględnieniem dominanty Wawelu i Skałki oraz panoram Krakowa, Kazimierza, Podgórze, Dębniek i Zwierzyńca, eksponowanych od strony Wisły. ”

- „Szczególnie należy wystrzegać się prymitywnej interpretacji hasła „odwracania Krakowa do Wisły”, rozumianego jako zabudowanie bulwarów. Historyczny Kraków stykał się bezpośrednio z Wisłą tylko poprzez niektóre zespoły zabudowy, np: Wawel, Skałkę, klasztor ss. Norbertanek, śródmieście Podgórze. Nad Wisłą znajdują się za to skwery, parki a także tereny zielone czekające

na urządzenie. Jest to specyfiką Krakowa, odróżniającą się jakością przestrzeni od typowych rozwiązań licznych miast, które rzeki szczelnie obudowały. ”

- „Oczekiwany kierunek dyspozycji planistycznych zakłada utrzymanie szerokiej i wolnej od zabudowy przestrzeni koryta rzeki i jej brzegów, zagospodarowanych jako zielone bulwary i skwery. Podstawową funkcją tej przestrzeni winna wynikać z jej:

- roli w doskonałej ekspozycji zespołów zabytkowych Krakowa
- naturalnych walorów rekreacyjnych
- roli korytarza ekologicznego drożnego na całej długości, jako drogi migracji zwierząt i ciągu aerosanitarne, istotnego dla przewietrzania miasta,
- roli podstawowego ciągu edukacyjno-rekreacyjnego Krakowa, służącego mieszkańcom i turystom zgodnie z ideą „Via Europea”, zgłoszoną przez naszą Konfederację. ”
- „Za wykluczone uważamy zatem:
- przekształcenie brzegów Wisły w ciąg tranzytowej komunikacji kołowej.
- wprowadzanie zabudowy (np. hotelowej czy „apartamentowej”, itp.), która powstaje kosztem walorów przestrzeni publicznej miasta. Przestrzeń ta bowiem jest dobrem zarówno mieszkańców Krakowa i całej Polski, jako pomnik narodowego i światowego dziedzictwa i nie może zostać zawłaszczona przez inwestorów. Dotyczy to również nadbudów i przekształceń istniejących obiektów [...]
- tworzenie barier ekologicznych i przeszkód w przewietrzaniu miasta w postaci obiektów kubaturowych nowoprojektowanych lub nadbudowywanych.

Zgłoszone pismem jw. uwagi wyrażały m.in. oczekiwania, iż zachowane zostaną indywidualne i specyficzne cechy dzielnic historycznych oraz obiektów usytuowanych wzdłuż rzeki i ich kontekstu, walory widoków i panoram, ekspozycji biernej i czynnej, zaś zakazane będą inwestycje sprzeczne ze wskazanymi wartościami. Wnosiliśmy, by zakres postulowanych działań inwestycyjnych ograniczyć wyłącznie do uzupełniania historycznych struktur istniejących i podporządkować ich skali, zachować podstawowy sposób zagospodarowania brzegów Wisły jako zielonych bulwarów i skwerów, wykluczyć obiekty, urządzenia i funkcje szkodzące przyrodzie, a zwłaszcza sprzeczne z rolą głównego korytarza ekologicznego Krakowa, utrwalić i rozwinąć wykorzystanie rzeki i jej brzegów jako podstawowego ciągu edukacyjno-rekreacyjnego: pieszego, rowerowego oraz komunikacji wodnej (w tym szlaku kajakowego i żeglarskiego) oraz ustanowić przestrzeń spokojnej i zrównoważonej rekreacji.

Naszym zdaniem są one aktualne – wnosimy, by je uwzględnić podczas obecnego etapu opracowania zmiany studium -

z poważaniem

w załączeniu:

wnioski CUE z 2008 r.

(wydruk 10 kart i płytka CD),

na płytce CD również

uwagi CUE z 2013 r.

*Wiceprezes Zarządu*

*Andrzej Madej*

*Prezes Zarządu*

*Jarosław Żółciak*